

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Jünius' 25-dikén 1819.

B é t s.

Itt a' fő várost és Leopoldstadt nevű külső várost eddig fa híd foglalta össze, melly még 1774-ben építettvén, azóta két versben újított meg: de végre úgy elromladozott, hogy helyette egészen új hídnak építtetését kellett meghatározni, melly eránt is Császár ő Felsége oly rendelést tenni méltóztatott, hogy az, az előbbeni hídnak helyen úgy építtessék, hogy a' hídnak közepe kő-lábon, vagy kő oszlopon fekügyék, 's két végeit a' partoknak vesse, mellyek e' végre négy szegletre faragott nagy kövekből rakattattak ki, valamint szintén az a' közép kő-oszlop is, melly a' Duna közepének fenekéről nyúlik fel, 's a' melynek fundamentuma a' víznek fenekére oly mesterségesen tétetett-le, a' milyen még eddig az Austriai Cs. K. Birodalomban nem találtatott. A' kő-láb' hossza 13 ölnyi, szélessége pedig legalól 12 lábnyomnyi, 's aprónként a' felső lapjáig keskenyedik annyira, hogy a' felső lapja, mellyen a' híd' közepe fog nyugodni, 9 lábnyomnyi szélességű leszen. Ezen kő-láb' fundamentuma' letétetése' módja volt, mint mondók, olyan, melly még eddig az Austriai Monárkhiában nem találtatott. Gerendákból épült nagy lánának vagy bárkának segedelmével botsátották-le a' kész fundamentomot a' víz fenekére, a' melly így esett-meg:

Előre egy olyan hosszúságú, szélességű 's formájú bárkát készítettek,

mint az építendő kőoszlop' hossza, szélessége 's figurája kívánta. Ezt, mint hajót, oda lehetett usztatni, a' hova akarták. Tehát a' part mellé huzták, 's a' híd' fundamentomát kedvekre, leg gongosabban kifaragott kövekből, ezen bárkának fenekére berakták. Ez meg lévén a' bárkát oda huzták, a' hova az oszlopot kellett építeni a' víz' közepére, 's a' hova már sűrűen, hogy egy mást érje, emberderéknyi vastagságú czövekeket vertek-le a' víz' fenekébe, 's azután a' víz' alatt éppen a' földszinével egyenlően, és *horizontaliter*, elfürészelték, 's a' bárkát úgy állították, hogy, minekutánna többtöbb kő rakatott belé, lassanként a' víz' fenekére, a' levert czövekekre, lefekügyék. Valami hat hetek teltek belé, míg ezen kőoszlopot, az ekképpen lebotsátott fundamentomon, a' víz' közönséges magassáig felépíthették, a' hova osztán, Császár ő Felsége parantsolatjából és nevében, *Ferdinandus* Koronaörökös ő Cs. Fő Hertzegsége, *Ferentz Károly* Cs. Fő Hertzegnek, *Károly* Cs. Fő Hertzegnek és Hitvese' *Henrika* ő Fő Hertzegasszonyságának, 's *Antal*, *Lajos*, és *Ludolph* ő Cs. Fő Hertzegségeknek, továbbá néhány Cs. Kir. Ministereknek, Elölülőknek, a' hídépítéshez befolyással lévő Tisztviselőknak, Magistratualis Elöljáróknak, 's némelly fő Méltóságoknak jelenlétekben, ezen Jünius 19-dikén déli 12 órakor, a' talpkövet, az e' végre üresen hagyatott helyre, közönséges pompával betette, minekutánna azt, az itt

lévő Fejedelmi Érsek az Egyházi ceremóniák szerént megszentelte volna. A' kőnek üregébe betette ő Cs. Fő Hertzegsége a' Koronaörökös örök emlékezetül ezen új hidnak pergamenten lévő rajzolatját, egy on-láblával, mellyre a' jelenlévő Fő Személyek a' magok neveket önn' kezeikkel telmetszették vala, ezen esztendőben veretett külömmkülömb pénzekkel, 's egyéb emlékeztető pénznemekkel egygyütt. A' fedelen, mellyel a' kőnek ezen üregét befedték, ezen irás olvastatik:

Im Namen und aus allerhöchstem Auftrag Seiner
Majestät Franz des I., Kaisers von Oesterreich,
legte diesen Grundstein Erzherzog Ferdinand,
Kronprinz, den 19. Juni 1819.

A' víz' jobb partján, hol a' Fő Személyek öszszegyülekeztek vala, e' végre egy drága és pompás, veres matériával bevont sátor állittatott vala fel, hol a' did modellája, rajzolatjai, plánumai 's a' talpkőnek letevéséhez megkivántató készületek lerakattattak, 's a' honnét végre az öszsze gyülekezett Fő Személyek, egy, zöld posztóval bevonatott 's szőnyegekkel felczifritott, karos, hajós hídon, a' víz' közepére, a' víz' színén felyül már a' bárkához hasonló magasságra felemelkedett kőoszlopra besétáltak, a' hol oltár állittatott fel 's mindenek oly diszesen felkészítették vala, mint egy ily pompa' méltósága kivánta. A' hidnak építésén dolgozó emberek, ez napi munkájuktól való megszünésekkor, Conventiós pénzben egyegy napi fizetéssel ajándékoztattak - meg Felséges parantsolat szerént.

* * *

Prágában, Császár és Király ő Felségének az 1814-dik esztendőbéli győzedelmes tsatázásokból való szerentsés visszajövedele' emlékezete' napját, Jún.

16-dikát, valamint az azólta eltelt esztendőben úgy most is katonai fényes pompával inneplették, mellyet különösen betsesített egyebek között az, hogy 11 penzionatus tiszteknek és 656 invalidus katonáknak, kik minnyájan az 1813, 1814, és 1815-dik esztendőben tétettek a' további szolgálatra alkalmatlanokká, 19,400 forintok osztattak - ki, melly summat az ezen czélra nézve fennálló egyesület határozott ezeknek számára. Ezen közönséges katonai innepre az egész örző sereg kiállittatott, egy e' végre felállittatott sátoros oltárnál nagy mise mondatott, a': *Gott erhalte Franz den Kaiser!* szép muzsikaszó mellett elénekelte-tett, 's a' kiállivalévő katonaságnak és a' Moldau vize' partjára kivonatott három batteria ágyuknak sálvelövéseik által rekesztetett-be.

S v é t z i a.

A' Király Jún. 2-dikán útnak indult Stockholmból Skániába, a' hol, Herrevadskloster nevű helység' környékein, a' Bonarpsi pusztaságon, gyakorlási ló-gert tartat. A' seregeket a' Koronaörökös Princz kommandirozza. — A' Királynak Stockholmból való távolléte alatt a' Státusnak négy nevezetes embereiből álló Tanács folytatja az Országlást. — A' Svétziában üresen lévő legfőbb Egyházi méltóságra, a' Linköpingi Püspököt Rosenstein Ur neveztetett-ki, ki is eszszerént Upsalai Ersek leszen. — A' Király megparantsolta a' Norvégiai Kormányozószeréknek, hogy nyomoztassa-ki, miből eredhettek a' Norvégiában mostanság történt mód nélkül sok égések. Az igasság' kiszolgáltatására ügyelő és Politziai Tisztekre pedig azt bizta a' Király, hogy vigyáztassanak Ágenseik által a' városokban tartózkodó idegenekre, kik a' lakosok közzé elegyedve vannak, hogy mi-képpen viselik magokat, 's azokat, kik

eránt gyanú támadhat, törvényesen keressék meg.

A' Stockholmi Udvari Ujság ily nyilatkozatást bocsátott világ' elejébe: — „Külömbkülömb idegen Ujságlevelek oly czikkelyeket hirdettek-ki Svétziára és ennek Országlószékére nézve, a' mellyeknek képtelensége oly nagyon szembetűnő, hogy tsak megczáfolást se' érdemelnek. Hogy azt feltehessük, hogy más Hatalmasságok magokat a' mi belső dolgainkba akarnák avatni, előbb azt kellene elhinnünk, hogy ők a' népeknek minden jusaikról 's azon tekintetről is elfelejtkeztek, a' mellyel ezeknek politikai függetlenségek eránt viseltetni tartoznak. Megbántanók ezen Hatalmasságokat, ha tsak alkalmasoknak tartanók is őket az efféle projektumokra, mellyeknek, tsak plánumul való felvétettetése is a' közép századoknak rettentőségeik közzé taszítaná vissza a' népeket, 's a' mellyeknek munkába lejendő vétettetése, ha mindjárt lehetséges volna is, vérrel és omladozásokkal fedezné-be Európát. Ha valamely Országlószék oly rosszúl tanátsoltatna, hogy a' közönséges szabadságnak 's a' népek' jusainak hátat fordítván, a' mi Országlószékünk' elejébe oly projektumot terjesztene, melynek a' lenne czélzása, hogy Országlószékünk és Alttalvalóji közzé egyeneltlenségnek magvát hintezzen-el, egy szempillantatban azt fognók látni, hogy a' nemzet éppen azzal a' boszszankodással járul a' thronus' lábaihoz 's azzal a' közönséges megegygyezéssel jelenti-ki ezelőtt a' maga boszszankodását, a' melly ötet 1815-ben lelkesítette, midőn azeránt panaszolkodtak nemzetünk' Deputatusaik, hogy a' Carlshuhei Udvari Ujság a' Bádeni Ház' egyik tagjának, valamely Svétziai Titulust adott. Midőn mi magunkat Királyunk' oltalmazására bizzuk, ki meg magát költsönösen a' mi szeretetünkre és

háládatosságunkra bizza, mi mind ezeket a' hireket, akárhonnét vegyék szármozásokat, úgy tekintjük érdemlett megvetéssel, mint azon néhány elmének szerzeményét, a' kik nem egyébről, hanem tsak bitangolásról 's a' társasági rend' felforgatásáról álmodnak, nemes büszkeséggel emlékeztvén arra a' feleletre, mellyet Királyunk ő Felsége az Ország' Követeinek 1815-ben adott. 's ezen megjegyzésre méltó 's a' Skandinaviai népeket megnyugtató szavakon végzett: „Az Északi, és Balticum tengerek által „körülvéttelve lévén, birtokában vagyunk „mi a' létel' minden boldog és szabad „elementumainak. Nékünk nintsen okunk „azt feltenni, hogy valamely Országlószék boldogságunkat irigyelvén ezt megzavarni iparkodna: de ha tsakugyan találna lenni valaki, tudja-meg: Hogy, „ha ezen Országnak Kronikáji azon megbántatásokról beszélnek, mellyekkel „ezen Országot ottanottan illetni mérészlették, beszélnek ugyan ennek Kronikáji azon tselekedetekről is, mellyekkel „ez, azon megbántatásokért boszszút állott. Az a' boszszankodás, mellyet ti, „Uraim, azon megtámadtatásoknak olvasására éreztetek, mellyet szabadságtok 's függetlenségtok ellen elkövettek, még „nagyobbitaná, ha ez lehetséges volna, „az én erántatok való tekintetemet 's a' „nemzet eránt való határt nem esmerő „hajlandóságomat. Az általotok nékem „adott jusok által erős, azoknak kiterjedését tekintvén szerentsés, 's az által, „hogy hazám eránt tartozó kötelességeimet tellyesitettem, még szerentsésebb „lévén, tsendességgel elvárom azokat, „kik törvényes jusainknak megsértésére „fognak jöni. Várokozni fogok addig, míg „a' tébolyodottság az embereket annyira „meg nem vakította, hogy vélek elhithettesse, hogy a' népek minden Választási jusaikat elvesztették, de

„Ekkor osztán lelkenek egész erejével
 „s az Egektől adatott egész bátorságom-
 „mal élni fogok a' Ti jusaitoknak 's a'
 „magaméinak védelmezésére.“

* * *

Azok a' hírek, hogy a' Nagy Hatal-
 masságoknak *Londonban* a' Norvégiai
 adósságokat illető alkudozásaik, mellye-
 ket ott, a' Kie li Kötésnek 6-dik cik-
 kelyére nézve folytattak, elvégződtek vol-
 na, megvalóságosultak. Az ezen tárgya-
 kat illető Alku Május 30-dikán Stock-
 holmba megérkezvén, megerősítés végett
 a' Királynak haladék nélkül elejébe ter-
 jesztetett, 's már a' Király által is hely-
 behagyattatott. Ezen Alku szerént ugyan
 valamivel kissebb summát fog Dánia Své-
 tziától kapni, mint a' mennyihez számot
 tartott, de nyertes annyiban, hogy azt,
 a' mit kapni fog, rövidebb időszakoszon-
 ként kapja, melly eránt kezesség válol-
 tatott.

D á n i a.

Svédziai Gróf Thott, mint Kurir
 Holst nevű Obersterrel Koppenhá-
 gába érkeztek, hogy, mint hallik, a'
 Királyt bizonyossá tegyék affelől, hogy
 a' Skániába lógerbe gyülekezett Svéd
 sereg Junius' 23-dikán ismét szélyel fog
 oszlani, és legkissebb ellenséges célzá-
 sa nintsen. Ugyan ezen Kurirok 800 tá-
 bori igavonó lovakat vásárlottak Koppen-
 hágában 's által küldötték Svédziába. A'
 rekruták, kik itt ezen gyakorlási időre
 összehivattattak, most nem mindjárt
 botsáttatnak el, hanem tovább is Rege-
 mentjeiknél fognak maradni. A' fegyve-
 res házakban is folytattatik a' munka.

P r u s z s z i a.

Arról a' Plöhwe nevű Prusszus
 Királyi Testörző tisztról, Kapitányról,
 kiről azt említettük vala röviden, hogy

gondolatlan beszédjéért Posenbe küldé-
 tett, azolta ily tudósítást adott-ki a' Bai-
 reuthi újság, Berlini cikkely alatt:
 „Plöhwe Rudolph Hanns Kapitány,
 Sand Lajos Károlynak egygyik barátja,
 a' ki valami vakmerő beszédre mérészlett
 fakadni, a' testörző seregtől általtétetett
 a' Poseni Regementhez, a' melly tör-
 ténet egy kevés felindulást okozott az itt
 (Berlinben) lévő katonaság között. Ka-
 pitány Plöhwe, ki az utolsó, úgy neve-
 zett Megszabadulási hadakozásban, San-
 dal egygyütt a' *Landwehr* seregnél
 szolgált, 's a' Király' kegyelmét nagyon
 megnyerte vala, egy igen kipallérozott,
 valóságos jó magaviseletű, egy úgy ne-
 vezett Orriginális férjfiú: hanem ő is
 oly *mysticus*, mint az ő volt jó barátja
 Sand. A' Brémai Ujságban valami tu-
 dósítást adott-ki Plöhwe, mellynek tsak
 czimirásából meg lehet az ő *mysticus*-
 ságát itélni, melly ezen szavakból ál-
 lott: „Az én kedves ötsémnek Sand
 „Károlynak emlékezetére, az én Keresz-
 „tyén Német Atyámfiaiainak oktattatássok-
 „ra, hogy előrevaló vigyázók legyenek,
 „s a' jusok' és igasság' minden megva-
 „kult ellenségeinek megintettetéssekre.“
 — Kapitány Plöhwe minden ember-
 rel, az első hezzászolláskor, *per Te!*
 beszéll. Sandal Erlangában esmerke-
 dett volt meg. A' Wartburgi inne-
 pen is egygyütt voltak.

S p a n y o l A m é r i k a.

A' Buenos Ayresből Mártz. 10-dikén
 és Chiliből Jan. 29-dikén indult tudósí-
 tások szerént, a' Kir. seregek Chiliben
 Santa Fénél utolszor vegképpen megveret-
 tetvén, Chilinek minden határaitól eltá-
 voztak. — Lord Cochrané négy Fre-
 gátokkal a' Valparaisói kikötőhelyből Jan.
 14-dikén kievezett vala, mind gondolták,
 oly célzással, hogy a' Limai partok-
 hoz közelitvén, az Aricai 's Callaói

kikötőhelyek ellen próbákat tegyen 's ha lehet, az azokban találtató Spanyol hajókat semmivé tegye, elégesse, reménlén, hogy a' bizodalmatlankodni kezdett Perui Patriótákban ekképpen új tüzet gyujthat. Ezen négy Fregatok mind Anglus hajóslegényekkel vagynak megrakattalva.

Spanyol Ország.

Mint mondják, azt az egy Fregátból 's két lineahajókból álló tsapatot, melly a' napokban Kadiksból minden fegyveres sereg nélkül oly czélzással kivezett vala, hogy a' Tsendes tengeren sietséggel megjelenvén, ott a' Lord Cochran e vezérlése alatt lévő insurgens hajókat semmivé tegye, nem soká az a' szerentsétlenség érte, hogy az egygyik Lineahajó, az I-ső Sándor nevű, megromolván, a' Kadiksi kikötőhelybe visszatérni kéntelenített, melly szerént tsak egy Linea- 's egy Fregathajóból álló expeditzió evezhetett-el a' Tsendes tengerre.

Az Amériikai insurgensek' prédáló hajóji úgy meglepték a' Spanyol és Portugallus partokat a' S. Vencent fokától fogva az Ortegali fokig, hogy hadi hajónak oltalmazása nélkül onnét egy kereskedő hajó is ki evezni nem méréssel; vagy ha kivez, azonnal eltsípi. E' napokban is kettőt fogtak-el a' Gallitziai part mellett a' partonlévők láttára. Már még a' Gibraltári szoros tengernél se' mutathatják magokat a' Spanyol és Portugallus hajók. A' Kadiksi öbölben egész addig kergetik a' rablók az üzöbe vett hajókat, hogy tovább a' kikötőhely' torkát védelmező sántzokon lévő ágyuk miatt nem kergethetik.

Orosz Birodalom.

Közönséges Ujságlevelekben ily cikelyt olvasunk ezen nagy kiterjedésű birodalomnak, mostani fegyveres erőjéről: Az Orosz armáda ma az itt következő

fegyveres seregekből áll: 360,000 regularis gyalogokból; 68,000 lovasokból; 49,600 ágyuzókból; első lineabeli 100,000 tartalék emberekből; második lineabéli 50,000 tartalék emberekből; 75,000 Veteranusokból; 86,000 Kozákokból, Kalmukokból, Baschkir 's egyéb efféle nemzeti katonaságból; és 75,000 hajós legényekből, mindegygyütt 863,600 emberekből. Ez ma Európában a' legnagyobb fegyveres erő.

Frantzia Ország.

Marschal Soult Jun. 8-dikán megérkezett a' maga *Velleneuve l' Etang* nevű falusi jószágába, a' melly *Saint Cloud* mellett van.

A' Frantzia Országban fennálló házárd-játékok' gazdasági tisztségének Párisban lévő kassájától Jún. 11-dikén 100,000 Frankot nyertek-el az ott tartózkodó idegenek. A' jádzó bankót kétszer buktatták-meg.

A' *Journal de Paris* munkába vette annak a' hírnek megczáfolását, hogy azok a' Párisi magános levelezőnek tudósításai, mellyek egy időtől fogva a' *Londoni Times* nevű Ujságlevelek kihirdettek, *Minister Decazestől* folytak volna a' nevezett Anglus újságba. (Ilyen hír volt a' napokban az is, melynek közönségessé tétele által a' *Times* íróji, Svétziára nézve a' tudva lévő sok üres okoskodást okozták vala az Európai politikai irásokban, Ujságlevelekben).

A' Követek' kamarájában mostanság elé fordult tárgyak között nevezetes vetekedésekre adott alkalmatosságot a' folyó esztendőre való költségek' laistroma, mellyet a' Ministerek ezen kamara elejébe terjesztettek, vagy egy szóval, az úgy nevezett *Budget*. Nagyon soknak tartották kiváltképpen a' Hadi Minister' Budgetjek. Többek találtattak a' tagok közt, kik azt vitatták, hogy a' tölle kivánt

summát legalább 12 millióval lehet kevesíteni, és ha nem éppen 12 millióval is, de tsakugyan jó summával (8 millióval) tették azt alább. Leghevesebben kikelt ellene Bourdonnaye nevű Követ: — „Itt, úgy mond, nem az a kérdés, hogy nevelhetjük-e mi armádánkat, hanem az, hogy kell-e azt nevelnünk? Frantzia Ország' politikai állapota új; azt a regulát, melly által nekünk vezéreltetnünk kell, nem a közönséges politika' útján lehet keresnünk. A' mi erőnket nem a' teszi, a' mik mi most vagyunk, hanem a' mik lehetnénk. A' Fejedelmek már végezetre által látták azt, hogy a' thronusok azok, a' mik a' revolúziók által fenyegettetnek. Azon előfelé haladó tudományok, mellyek minden társasági kötelet elszaggatnak, őket meszszebből vagy közelébből fenyegetvén, végezetre érzik ők, hogy nékiek magokat ezen közönséges ellenség ellen össze kell tsatolniok. Mi hijába iparkodunk annak titkolásán, hogy ezen gyilkosan égető tudományoknak tüzhelye nállunk formálódott. Tudják ezt a' Fejedelmek. Egy reánk való tekintettel megítelik a' magok' állapotjának nagyobb vagy kisebb veszedelmét. Frantzia Ország'nak kisebb vagy nagyobb isendessége, Országlószerének gyengébb vagy erősebb volta, 's a' revolúziós systemának nállunk való nagyobb vagy kisebb elnyomása, szolgál nékiek már most mértékül, Európa boldogságának megítélésére, mivelhogy lehetetlen dolog az, hogy egy oly nagy Ország, mint a' miénk, revolúziós gondolatokkal tele lehessen, a' nélkül hogy ő azt a' maga porusain, lyukain, mindenfelé ki ne lehelje, 's azzal más nemzeteket is meg ne pestisezen. A' Fejedelmek, mint Dynasta-fők 's mint népeiknek atyjaik, duplás okból szegzik magokat ennek ellene. Nem kevesebb vagy több seregeink teszik tehát azt, a' mi által mi ő hozzájuk magunknak befo-

lyast szerzünk. Nem elég, hogy a' Monarkhiai systemával oly ellenkező rekrutázási törvényt tsináltunk (ezen szavak oly nagy zugást okoztak, hogy egy ideig halgatni kéntelenített az Orátor), melly a' tisztségi feljebb lépésnek módja által seregeinkbe a' hadakozás' és hódoltatás' tüzet egészen felgerjesztette: hanem még armádánk nevelése által is akarjuk annak befolyását gyarapítani, tüzet harapoztatni, 's azt nemzetivé és az országlás' lelkévé tenni. Egy Státus sints Európában, melly minden tisztjeit szerentsékeké tehesse; 's a' feljebb lépés se' egészen közönséges sehol; tsak megkülönböztetés képpen léphet feljebb a' nagy érdem az első gráditson túl. Tsak mi adtunk ellenkező példát. Al-tisztjeink just kaptak a' feljebb lépésre, holott a' Constitúzióban tsak a' mondatik, hogy alkalmasokká lehetnek a' feljebb mozdításra (zugás). Kitsiny és jól fizetett, vagy pedig egy nagy és nyughatatlan armada közt kell választást tennünk. Az utolsó örökké háborut, még pedig megtámadót ohajt, hogy meggazdagodhassék. Ilyen armadát tartani, azt még megnagyobbítani, 's annak vezérlésére oly embereket adni, kik azt már Európa' széléig hordozták, a' kik vitézségek által szerzett Majoratusi jószágaikat elvesztették 's azoknak visszaszerezését vitézség által ismét reménlhetik, e' valósággal annyi, mint a' haborunak kívánását nevelni, országfoglalásra nohatni. Ezen katonai tűz azonban nem egygyezik meg a' békességen fundáltatott Legitimussággal. Az armadába hódoltatás tudományát önteni, a' tsatázási lelket feleleveníteni, annyi mint magunkat Usurpatorság' karjai közé vetni, 's a' Legitimusságot megölni. Örizkedjünk ezen systemának ápolgatásától, ne erőssítsük azt a' részt, a' melly most gyenge ugyan, de nagyon munkás és kész a' próbatételekre; melly a' maga

tudománya által a' thronusnak naponként jobban jobban alája ás, a' melly, hogy a' Monarkhát annál bizonyosabban megronthassa, annak kegyelméhez folyamodik; 's a' melly minket a' Constitútiónak 's szabadságnak nevében a' Fejtelenségre 's a' Császári Constitúziókra vezérlene. A' seregeknek nem a' száma, hanem hűsége és bátorsága, tesz a' Státusok' bizonyos oltalmát. Én arra vótizálok, hogy elég leszen a' Hadi Ministerium számára 170 milliókat rendelni."

Ezen Orátor a' legnagyobb Ultrák közzé tartozik, melyre nézve a' jobb oldal nagy helybehagyással, a' bal pedig szüntelen való zugással halgatta az ő beszédjét. Vége lévén, felkiáltottak az Ultrák, hogy meg kell határozni kinyomtatását. A' Liberálisok ellenkezői kiáltottak, 's közzülök Constans Beniamin felállván, így szollott: „Frantzia Ország' nevében kérdelem, hogy rendelhetjük-e „mi egy oly beszédnek kinyomtatását, „melyben a' mondatik: Hogy Frantzia „Ország' közép-pontja annak a' revolútiós indulatnak, melly egész Európát fenyegeti, 's a' melly beszéd által „a' katonai előmenetelt illető egyenlőségért a' mi Constitúciónk és törvényeink „megtámogatnak?“ — El is maradott a' beszéd' kinyomtatásának meghatározása. Maga az Orátor kinyomtatathatja, ha tetszik.

E l e g y e s D o l g o k .

A' Hamburgi újságban ily Czikely jött-ki Jun. 11-dikén: —“

„A' mi Londoni levelezőnk véllünk ily fontos és bizonyos hírt közle: Az *Aachen* Congressuson meghatározták vala

az Egygyesült Hatalmasságok, hogy az Afrikai Barbarus Státusokat meghívják, hogy a' magok ragadozási Systemájokat félbe szakasztván, alkalmaztassák magukat az Európaiakhoz; 's a' Nagy Britanai és Frantzia Országlószékekre biztákvála, hogy ezen meghívásnak végrehajtását munkába vegyék. Ezen lépés a' megegygyezett Hatalmasságok' nevében már megtétezt, 's minden órán közön-ségessé fog a' resultatuma is tétettetni.

* * *

A' Báthi újabb tudósítások még keservesebben rajzolják le az ott történt irtóztató égéseket. Ott négy hét alatt négy rendbéli égés történt, u. m. Apr. 28, és Május' 14, 15 és 25-dik napjain, mellyek két kis után kívül egyebet mindent semmivé tettek. A' Catholicusok' templomán és Oskoláján kívül, utóbb az Evangelicusok' temploma és Oskolája is hamuvá égett.

H í r d e t é s .

Az Albert Hertzeg' Moson Vármegyében helyhezteztett Magyar Óvári Uradalma által hírül adatik, Hogy a' jövő Julius' 20-dikáig, 50 darab, megkülömböztett szépségű, a' hazában neveltetett 's már a' Climához hozzá szokott, Helvetziai származású Szarvas-marhák, úgymint részint Bika - részint Űsző-borjak, fél esztendőtől fogva harmadfélíg való esztendősök, el fognak adattatni. A' kik ezen marhák közzül vásárolni kívánnak, ezennel meghivattatnak, hogy e' végre a' mondott napig itt helyben jelentsék magokat.

Költ Magyar Óváron Junius' 19-dikén 1819-ben.

S z á z f o r i n t C o n v e n t i ó s p é n z é r t a d t a k V á l t ó c z é d u l á b a n : —

Jun. 22-dikén 248 — 23-dikán 248 $\frac{1}{2}$ — 24-dikén 248 $\frac{5}{8}$ — — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pesti Tudósításaink szerint az ott lakó vagy ott tartózkodó Magyar közönség Júnus' 16-dikán a' N. Fejér Vármegyei játszó társaságnak (e' versben) utolsó játékát szemlélte. A' tárgy a' Magyar Historiából választatott: „Ilka, vagy Nandorfehérvár bevétele.“ A' történet Salamon Király idejére mutat. A' helyheztetések a' Görögök részéről a' várban, a' Magyarok részéről a' táborban mennek végbe. Apróbb tsaták a' városon kívül, azután a' közönséges megtámadtatás a' vár alatt; utóbb a' városban gyalog és lovas verekedések; a' Görögöknél fogságban lévő Magyar Szűznek nemes bátorsága, 's a' győzedelmre való segedelme; végre a' Királynak a' várba diadalmas bemenetele, szemet szivet elragadtak. Ezen jeles eredeti játéknak is Kisfaludy Károly Ur a' Szerzője, a' ki valóban olly szerentsésen intézte el a' történetet, hogy a' váratlan, de egymástól függő jelenések; a' nagy charactereknek egész kifejtése; a' szép és fontos mondások minden figyelmetes Nézőket az ő dicséretére fakasztottak. A' játszó személyek ezen darabban is a' Publicumnak tellyes meglegedését megnyerték, 's azon vigasztaló tapasztalással rekesztették-be mostani játszásokat, hogy a' Budai és Pesti Nemes Magyarság az ő előadásaikra igen számosan öszvegyülvén megbizonyította, hogy elevenen érzi a' nemzeti betsületet, 's igen örömet megjutalmazza a' Hazafiúságot. Ezen Játék jövedelmét az egész Társaság' hasznára engedték a' Directiók, melly mintegy 2500 forintra ment. Ezen fellül az által is megtiszteltetett ezen végső előadás, hogy a' játék közben háromféle nyomtatott Versezetek repítették-le a' Néző Gyülekezet közzé.

* * *

Ez' a' méltán dicsért Fejér Vármegyei Játszó-Szini Társaság azon dicsősséggel tért vissza; hogy több eredeti, vagy magokban igen nevezetes nagy Játékokat szerentsésen adott elő, mellyek ezek voltak: 1) A' Tatórok Magyar Országban. 2) Octavia. 3) A' Nap Szüzei. 4) Rolla Halála. 5) Zrínyi Miklós Halála. 6) Az Árulás és Szerelemföltés. 7) Az Indusok Angliában. 8) Frigyesi Elek. 9) A' Bűn. 10) Szaszen Julius, vagy az igazság szerető Minister. 11) Az Esküvés. 12) XII-dik Károly Bendernél. 13) Ilka, vagy Nandor Fejérvár bevétele. Mellyek közzül némeltyeket Budán is eljátszottak, a' Publicumnak igen nagy meglegedésére. Mellyből az a' közóhajtás támadott, hogy főbb helyekről olly kedvező intézetek tétetnének, hogy egy Igazgatás alatt két állandó Társaság: u. m. Magyar és Német felváltva adná mutatványait.

* * *

Debreczen két ifjú Tudost vesztett el ebben az esztendőben; egyiket N. Kis Sámuel Urat, a' Rajzolás Professorát, kinek Architectúrára tartozó munkája kézírásban maradt; másikat, legközelebb e' folyó Júnus hónap 9-dikén Tiszteletes Tatay Sándor Urat, a' Debreczeni Reformata Ekklesia egyik Prédikátorát, életének 34-dik, Prédikátorságának 6-dik esztendejében. Ennek némely Deák és Magyar Versein kívül, mellyek kinyomtatva vagynak; szép Prédikáziói maradtak kézírásban; úgy szintén a' közönséges Historiára való Jegyzési is, melly tudományt, a' Deák Ekesenszóllással és Görög nyelvel együtt, két esztendeig tanított vala a' Debreczeni Reform. Collegiumban, a' Prédikátorsága előtt: amazt a' mesterségek tanulói és kedvellői; ezt a' Tudomány és Ekesenszóllás Baráti szívesen sajnálják.